

Finans og Leasing

Interesseorganisation for danske finansieringsselskaber

Torveporten 2, 4. sal
DK-2500 Valby
Telefon: +45 27 36 90 19
E-mail: post@finansogleasing.dk
www.finansogleasing.dk
CVR nr. 75 36 12 11

Til Justitsministeriet
Att. Johan Legarth
Slotholmsgade 10
1216 København K

Finans og Leasings tilbagemelding vedr. en national strategi til bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering.

Tak for invitationen til møde i ministeriet den 19. september 2017 om ovenstående.

På mødet opfordrede ministeriet til at komme med skriftlige bidrag til strategien efter mødet.

Dette er Finans og Leasings opfølgende kommentar, som vi har opdelt i en række overskrifter:

1) Generelt om den risikobaserede tilgang, der skaber uklarhed

- a. Vi forstår baggrunden for den risikobaserede tilgang, idet man fra myndighederne side vil forsøge at give virksomhederne mulighed for, at fokuserer på de områder og produkter der giver størst risiko for hvidvask/terrorfinansiering (AML/TF), således at man kan anvende mindre tid og ressourcer på de områder der er lav risiko. Som følge heraf overlades det i en vis grad til den enkelte virksomhed at foretage en egen risikovurdering af egen forretning og produkter.
- b. Problemet med at lade det være op til den enkelte virksomhed at foretage risikovurderingerne er at der kan danne sig forskellig praksis i forskellige virksomheder i forskellige brancher (og indenfor samme brancher). Dette kan i sidste ende føre til at KYC mv. bliver en konkurrenceparameter hvor en nedadgående spiral vil føre til laveste fællesnævner. Kunderne (og særligt nok de problematiske kunder) søger naturligt til de virksomheder, der har den mest «lempelige» risikovurdering af egen forretning og de laveste krav til KYC, overvågning mv.
- c. Derudover er det uklart hvad de «lempelige» procedure ved lav risiko indebærer af konkrete lempelser. Det er vores indtryk, at de nye regler strammer ift. høj risikosager, men at lav risikosager skal behandles på samme måde som med den tidligere lov. Dvs. at den «risikobaserede» tilgang ikke altid medfører, at man kan spare nogle ressourcer på lavrisikoområder som kan anvendes på høj risikotilfældene. Senest konkretiseret ved Finanstilsynets tilbagemelding på at cpr.nr. på reelle ejere altid skal oplyses. Dette uanset om der er tale om kunder med lav risiko
- d. Vi ønsker, at tilsynet hjælper til at forstå hvordan den risikobaserede tilgang skal udledes, men at tilsynsmyndighederne samtidig accepterer, at der skal lægges

Finans og Leasing

Interesseorganisation for danske finansieringsselskaber

betydelig vægt på de forskellige risikoklasser, således at der er ud fra en risikobaseret betragtning er forskel på kravene til kundekendskabsproceduren ved kunder med en forøget risikoprofil og kunder med en lempet risikoprofil. Man kan evt. fra myndighedernes side fastsætte klare retningslinier evt. i form af minimumskrav eller standarder – indenfor direktivets rammer – for den risikobaserede tilgang. Disse evt. krav og/eller standarder bør kommunikeres klart ud til alle spillere i markedet således, at der ikke bliver tale om en konkurrenceparameter. Der bør også fra myndigheders side - særligt af hensyn til de mange små og mellemstore virksomheder uden mange ressourcer til compliance - gives guidance til hvordan risikomodeller skal opsættes og implementeres og samtidig skabe lettelse i kravene til lovgivningen på kunder med en lempet risikoprofil, således at fokus og administration kan bruges på kunder med en forøget risikoprofil.

2) Information/vejledning til forskellige aktører, der omfattes af reglerne

- a. Vi vil opfordre til, at der fra myndighedernes kommunikeres og informeres mere til de berørte parter om reglerne. Dette er både professionelle aktører, der har behov for viden om lovforklaring og almindelige personer/borgere, der nu (i modsætning til tidligere) bliver omfattet af KYC-krav mv.
 - i. Banker og finansielle institutioner har kendt disse regler længe og været omfattet af tidligere hvidvaskdirektiver. Alligevel giver de nye regler problemer og en vejledning/retningslinier skal laves hurtigst muligt så reglerne fortolkes ens på tværs af brancher
 - ii. PEP'er. Danske PEP'er nye med 4. direktiv og derfor bør der laves en pamflet til disse personer, som kan uddeles af leverandører og virksomheder. Der skal oplyses om KYC-krav til PEP'en. Pamfletten (eller en alternativ pamflet) bør også indeholde oplysninger om tilsvarende KYC-krav til «nærtstående» som oftest er «helt» almindelige borgere.
 - iii. Reelle ejere. Begrebet udvides med 4. direktiv, bl.a. skal mange offentlige ansatte anses som «daglig ledelse» (da der ikke er reelle ejer i offentlige institutioner), og der skal foretages KYC på disse personer. Der bør laves en pamflet til disse personer, hvori der forklares hvorfor de skal afgive navn, CPR-nr til leverandøren til f.eks. kommunen/ministeriet mv. I pamfletten skal også så vidt muligt gøres op med præcis hvem der anses som «daglig leder» i den enkelte type offentlige institution.

3) Vidensdeling

- a. Der bør laves et forum (gerne med ministeriet/tilsynet som facilitator) hvor virksomheder og myndigheder på tværs af brancher kan spare med hinanden om problemer med fortolkning af loven og implementering heraf i praksis
- b. Endvidere kan spares om generelle kriminalitetstendenser mhb. på forebyggelse.

4) Vidensdeling/advarsler om enkelte kunder.

- a. Vi er bekendt med de begrænsninger der er i persondatareglerne fsva. advarselsregistre. Men det vil være en stor hjælp i bekæmpelsen af kriminalitet, herunder organiseret kriminalitet og hvidvask hvis virksomheder kunne advare hinanden om kunder, der helt åbenlyst har forsøgt at svindle dem. Antallet af svindelsager er stigende ligesom hastigheden hvormed de kriminelle går fra én virksomhed til en anden (også digitalt) i forsøg på svindel er stigende. Der er således stort behov for at virksomheder kan advare andre virksomheder hurtigst muligt mod *åbenlyse* forsøg på svindel.
- b. Et åbenlyst forsøg på svindel kunne f.eks. være hvis en kunde har fabrikeret eller helt åbenlyst har forfalsket personlige dokumenter såsom årsopgørelser, lønsedler, pas, kørekort mv. Det kan f.eks. være tilfældet hvis der *åbenlyst* er rettet i oplysningerne i dokumenterne eller at der er angivet *åbenlyst* falske oplysninger på disse, og det i øvrigt er relativt simpelt/objektivt muligt at konstatere dette. Det kan f.eks. være en falsk/forkert indkomst eller falsk angivet arbejdsgiver på en lønseddel. Dette kan relativt nemt konstateres som værende falsk ved f.eks. at ringe til oplyst arbejdsgiver, slå arbejdsgiver op i CVR eller lignende. Såfremt en virksomhed i f.eks. en låneproces opdager et sådan åbenlyst forsøg på svindel, og det uden tvivl må kunne lægge til grund, at der ikke var tale om fejlskrift (men bevidst forsøg på svindel), bør denne virksomhed uden problemer kunne advare konkurrenter om at indgå låneaftale med den pågældende person.
- c. Hensynet til beskyttelse af den enkelte (potentielt kriminelle) persons persondatarettigheder, bør efter vores opfattelse i sådanne tilfælde kunne vige for samfundets interesse i at kunne undgå svindel og kriminel aktivitet og således anses for proportionalt.
- d. Vi har fremført samme synspunkter ifb. med en høring om den nye databeskyttelseslov.

5) Adgang til data om kunden

- a. Virksomheder bør kunne få adgang til flere data om kunderne fra offentlige registre.
 - i. E-skatdata/Skattemappen. Alle virksomheder der er omfattet af hvidvaskreglerne bør have adgang (med kunden samtykke naturligvis) til de oplysninger der ligger i personens skattemappe/e-skat data. Dette vil hindre meget svindel, herunder også hvidvask. Vi er i dialog med SKAT om E-skat fsva. leasingselskabers adgang til systemet.
 - ii. Konkurskarantænerregisteret. Alle virksomheder med en berrettiget interesse bør kunne få adgang til oplysninger i konkursregisteret (efter samtykke fra kunde).
 - iii. Insolvenserklæringer. Alle virksomheder med kreditrisiko og en legitim interesse bør kunne få adgang til domsolsstyrelsens oplysninger om insolvenserklæringer.

Finans og Leasing

Interesseorganisation for danske finansieringsselskaber

- iv. «Rocker/bande-lister». Alle virksomheder med berettiget interesse bør kunne få adgang til lister med kendte kriminelle hos politiet til brug for bekæmpelse af bandekriminalitet.
- v. CPR-registeret.
 - 1. Meget svindel foregår ved brug af nyudstedte CPR-numre. Det bør være muligt, og nemt, i CPR-registeret, at kunne se hvornår et CPR-nr er udstedt. Endvidere bør det være muligt i CPR-systemet, at få oplyst, en persons tidligere adresser samt indrejse- og evt. udrejsedato til/fra DK samt statsborgerskab.
 - 2. Kommuner bør blive bedre til at tjekke adresser inden CPR-nummerudstedelse. I visse tilfælde udstedes CPR-numre (der anvendes til kriminalitet) til personer på adresser hvor der bor 10-12 personer på samme adresse, selvom pågældende adresse slet ikke er beregnet/godkendt til så mange (f.eks. en 2-værelseslejligheder).
- vi. NemID/digital svindel. Meget af det svindel (herunder muligvis hvidvask) vores medlemmer oplever viser sig at være organiseret kriminalitet og foregå bl.a. ved systematisk svindel med NemID. Dette bekræftes også af politiet. Der anvendes i høj grad digitale værktøjer såsom online låneansøgninger ved brug af falske oplysninger og ikke mindst NemID. NemID kan enten være stjålet eller lånt ud (af naive borgere) eller oprettet (evt. på falsk grundlag) kun til brug for (organiseret) svindel, herunder måske hvidvask.
 - 1. Det bør være muligt at få oplyst mere om personen bag et NemID, herunder, hvornår et NemID er oprettet, herunder historik ift. adresser, (Nem)kontoskift, statsborgerskab mv. Disse oplysninger kan anvendes til at spott/forebygge svindel/hvidvask.
 - 2. Borgere (især unge) bør informeres om de alvorlige konsekvenser, der er ved at overlade sit NemID til andre.
 - 3. NemID systemet bør også kobles til tinglysning og personbog, hvilket bør kunne hindre svindel.
 - 4. Der bør være en tættere tilknytning mellem CPR-nr, NemID og NemIDkonto f.eks. således at ens Nemkonto er oprettet af samme cpr nr, og ikke som nu, hvor en nemkonto kan være oprettet af et andet cpr nr. Hvis nemkontoen og cpr nummer hænger sammen, undgår man de sager, hvor nemkontoen ændres til en konto, der tilhører en anden person.
 - 5. Det kunne også hindre svindel hvis der bliver oplyst fra hvilket cpr. Nr./nemid en kontooverførsel kommer fra.
- vii. Kreditstatus. Kreditstatus er et positivt gældsregister henhørende under Experian og kan anvendes af kreditudbydere til at se om en potentiel kunde (efter samtykke) allerede har lån til hos andre kreditudbydere (der er omfattet af systemet). Dette system, der opdateres dagligt kan således opdage hvis en person optager mange små lån på kort tid hos forskellige låneudbydere – en

Finans og Leasing

Interesseorganisation for danske finansieringsselskaber

adfærd der iflg. flere rapporter (og politiet) er kendetegnende for nogle af de personer der har været involveret i terror. Jo flere virksomheder der deltager i Kreditstatus-systemet jo bredere vil det dække markedet.

- viii. Adgang til liste over stjålne pas/kørekort eller positivliste og gældende pas/kørekort. Det ville hindre svindel hvis forretninger (og finansielle institutter) kunne få adgang til politiets lister over stjålne pas/kørekort, således at virksomheder/butikker automatisk kan tjekke om disse dokumenter er ægte, når de anvendes som legitimation. Evt. kunne det være idé få adgang til en positiv liste over aktive/gældende løbenumre på pas/kørekort (og evt. andre ID'er). Dette kunne hindre misbrug af forfalskede pas/kørekort (som kan være svært at spotte på anden måde) samt forældede pas/kørekort.

Med venlig hilsen
Thomas Benjamin Johansen
Chefkonsulent
Finans og Leasing